

Nota
Verslag van resultaten
Proefsleuvenonderzoek

IZEGEM
LENDELEEDSESTRAAT 189
(prov. West-Vlaanderen)

Auteurs: Natascha DERWEDUWEN
Redactie: Siel LEEMANS

Projectcode: 2020E86

Projectcode:	2020E86
Naam erkende archeoloog:	Monument Vandekerckhove
Erkenningsnummer:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
Locatiegegevens:	Izegem Lendeleedsestraat 189 (zie plan in bijlage)
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied:	X: 70016, Y: 178490 X: 70026, Y: 178401 X: 70110, Y: 178353 X: 70117 Y: 178488
Kadastergegevens:	Izegem, afdeling 3, sectie B, perceel 364t
Topografische kaart:	Zie plan in bijlage
Begindatum onderzoek:	26/01/2021
Einddatum onderzoek:	26/01/2021
Relevante termen thesauri:	Proefsleuvenonderzoek, Izegem, verstoringen
Plan met afbakening verstoorte zones:	Zie plan in bijlagen
Alle betrokken actoren:	Natascha Derweduwen (veldwerkleider, erkend archeoloog), Pierre Legrand (aardkundige), Siel Leemans (archeoloog, projectleider
Betrokken personen buiten het project:	/
Contact:	info@monument.be; T: +32 51 31 60 80

0. INHOUDSTAFEL

0. INHOUDSTAFEL	3
1. BESCHRIJVEND GEDEELTE	4
1.1. ONDERZOEKSOPDRACHT.....	4
1.1.1. Inleiding.....	4
1.1.2. Vraagstelling.....	6
1.1.3. Randvoorwaarden.....	7
1.1.4. Onderzoekstechnieken	7
1.1.5. Huidige toestand en geplande werken.....	8
1.2. WERKWIJZE EN STRATEGIE	9
1.2.1. Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie.....	9
1.2.2. Organisatie van het vooronderzoek	12
1.2.3. Gebruikt materiaal	13
1.2.4. Inbreng specialisten	13
1.3. ASSESSMENT ONDERZOCHE GEBIED	14
1.3.1. Landschappelijke ligging.....	14
1.3.2. Historische situering	17
1.3.3. Archeologisch kader	18
2. ASSESSMENTRAPPORT	19
2.1. STRATIGRAFIE	19
2.2. ASSESSMENT SPOREN.....	24
2.3. ASSESSMENT VONDSTEN	26
2.4. ASSESSMENT STALEN	26
2.5. ASSESSMENT CONSERVATIE	26
3. DATERING EN INTERPRETATIE	27
3.1. GEMOTIVEERDE INTERPRETATIE VAN VONDSTEN EN SPOREN	27
3.2. CONFRONTATIE MET RESULTATEN BUREAUSTUDIE	27
3.3. SYNTHESE	27
3.4. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN.....	28
4. POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING.....	30
4.1. AARD VAN DE POTENTIËLE KENNIS	30
4.2. WAARDERING	30
4.3. KADER VOOR EXPLOITATIE VOOR POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING	31
5. SAMENVATTING.....	32
6. BIBLIOGRAFIE	33
6.1. LITERATUUR	33
6.2. INTERNET.....	33
7. BIJLAGEN.....	34

1. BESCHRIJVEND GEDEELTE

1.1. Onderzoeksopdracht

1.1.1. Inleiding

In het kader van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning te Izegem Lendeleedsestraat 189, waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

Binnen het traject van de opgemaakte archeologienota (2018D100, ID 8535)¹ werd reeds een landschappelijk booronderzoek (2018F95)² uitgevoerd. Het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem, met name het landschappelijk booronderzoek, kon de afwezigheid van een archeologische site niet staven. Uit deze boringen kon geconcludeerd worden dat er bijna op het volledige terrein sprake is van een verharding met daaronder een puinlaag (antropogeen pakket van ca. 40 cm -mv). Hieronder werd vaak een intacte bodemopbouw met relevante archeologische lagen aangetroffen vanaf ca. 50 cm -mv. Gezien dit vooronderzoek zonder ingreep in de bodem de afwezigheid van een archeologische site niet kon staven en de geplande werken dit archeologisch niveau zouden beschadigen/vernietigen, diende in uitgesteld traject, na de sloop, overgegaan te worden naar een vooronderzoek met ingreep in de bodem; met name een verkennend booronderzoek en een proefsleuvenonderzoek.

Het traject van het vooronderzoek dient echter gefaseerd uitgevoerd te worden, dit gezien de zone met aarden berm (noordelijk deel van het projectgebied, i.f.v. grondstockage) pas genivelleerd zal worden nadat het overige deel van het terrein (fase 1, 7339 m²) onderzocht en vrijgegeven is en de verharding (oostelijk deel van het projectgebied, i.f.v. de werfweg) pas later verwijderd zal worden. De tweede fase (2353 m²) (noordelijke en oostelijke zone) zal op een later te bepalen tijdstip onderzocht dienen te worden door middel van verkennende boringen en proefsleuven (Figuur 1 1).

Onderhavig verslag is de neerslag van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek en de archeologische begeleiding van de sloop van ondergrondse structuren (2020E86) in fase 1. Het steentijdtraject (fase 1) werd afgesloten na het uitvoeren van de verkennende boringen. Deze resultaten werden neergeschreven in een afzonderlijk verslag van resultaten verkennende boringen (2020E145).

¹ BRUYNINCKX T., PEPEMANS J., LEENKNEGT B., VERMEERSCH J. 2018.

² LEENKNEGT B., LEGRAND P., VERMEERSCH J. 2018.

Na vrijgave van zone 1 zal de grondstockage herverdeeld worden en de tijdelijke werfweg afgebroken worden waardoor zone 2 vrijkomt voor het archeologisch vooronderzoek fase 2, met name het uitvoeren van de verkennende boringen en het proefsleuvenonderzoek.

Figuur 1: Aanduiding van het projectgebied en fasering op recente luchtfoto (bron: geopunt.be).

1.1.2. Vraagstelling

Het doel van het proefsleuvenonderzoek is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein archeologisch te onderzoeken. Op die manier kan er een optimale inschatting gemaakt worden van het kennispotentieel aangezien deze methode informatie verschaft omtrent verspreiding, bewaring, aard en datering van de aangetroffen archeologische sporen.

Hiertoe worden volgende (niet-limitatieve) onderzoeksvragen voorgesteld³:

- Wat is de bodemkundige opbouw van het terrein? Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem (beschrijving + duiding)?
- Is er een begraven bodem aanwezig? Zo ja, wat is de dikte ervan.
- Heeft de huidige bebouwing een verstoring van de bodem meegebracht? Zo ja, in welke mate?
- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?
- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Is er een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied?
- Welke zijn de verder te nemen maatregelen i.f.v. de geplande werken?

Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt wanneer op basis van het vooronderzoek met ingreep in de bodem een voldoende gefundeerde uitspraak kan worden gedaan over de aard, omvang en behoudenswaardigheid van de archeologische waarden in het plangebied en wanneer een eenduidig advies kan worden gegeven voor vrijgave van het terrein, een opgraving of behoud in situ.

³ BRUYNINCKX T., LEENKNEGT B., VERMEERSCH J. 2018.

1.1.3. Randvoorwaarden

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk.

Indien organische geulafzettingen (met verbrande (hazel)noten en silexafslagen) aangetroffen worden dienen deze gedocumenteerd te worden aan de hand van een gerichte en (voor natuurwetenschappelijk onderzoek) bemonsterde profielsleuf. Dit zou een bijdrage kunnen leveren aan het paleo-landschappelijke verhaal van het projectgebied en/of de regio.

1.1.4. Onderzoekstechnieken

Om na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied diende dit gebied, met een oppervlakte van 9692 m², onderzocht te worden door middel van 6 proefsleuven. De sleuven zijn bij voorkeur noordwest-zuidoost georiënteerd. Op die manier is er het meeste kans om sporen gerelateerd aan de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen aan te snijden. Om een zicht te krijgen op de bodemopbouw van het onderzoeksterrein dienen er, in geschrinkt patroon, machinaal profielputten aangelegd te worden.

Om een dekkingpercentage te bereiken van 10% is aangeraden te werken met proefsleuven van 1,8 tot 2 meter breed met een tussenafstand van 12 tot 15 meter (van middelpunt tot middelpunt)⁴. Door bijkomende kijkvensters en/of dwarssleuven wordt getracht een dekkingpercentage van 12,5% te bereiken, wat wenselijk is om degelijke uitspraken te doen voor het geheel van het terrein.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Bij het dichten wordt getracht om de originele bodemopbouw opnieuw te bekomen. Voor het grondwerk wordt gebruik gemaakt van een rupskraan met niet-getande kraanbak.

⁴ Als men de kosten-baten afweging maakt, is deze methode van proefsleuven het meest aangewezen om archeologische sites op te sporen en te prefereren boven andere systemen. Zie *Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48. Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie.*

1.1.5. Huidige toestand en geplande werken⁵

Het projectgebied (Figuur 2) is gelegen ten zuidoosten van de huidige stadskern van Izegem en is 9632 m² groot. Dit terrein bestond uit een niet-onderkelderd bedrijfsgebouw met loods en laadkades en was bijna volledig verhard. Ten noorden van het projectgebied was een berm met aarde van meer dan 2 meter hoog gelegen. In de archeologienota werd ook reeds aangegeven dat er verschillende delen van het terrein (voornamelijk noordelijk) reeds gedeeltelijk zijn afgegraven. De omgevingsvergunning waarbinnen dit verslag kadert heeft enkel betrekking op het slopen van het gebouwenbestand en het verwijderen van alle funderingen, nutsleidingen, vloerplaten en andere verhardingen binnen het projectgebied. In een latere fase zal het projectgebied verkaveld worden. Hoewel dit archeologisch vooronderzoek enkel betrekking heeft op de sloop, wordt ook al rekening gehouden met de bodemingreep van de volgende fase.

Figuur 2: Het bedrijfsgebouw met lager liggende laadkades (bron: Monument Vandekerckhove nv).

⁵ RUYNINCKX T., PEPERMANS J., LEENKNEGT B., VERMEERSCH J. 2018.

1.2. Werkwijze en strategie

1.2.1. Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie

Vooraleer het proefsleuvenonderzoek uitgevoerd kon worden, dienden de sloopwerken onder begeleiding van een archeoloog uitgevoerd te worden. Deze bestonden uit het verwijderen van twee kelders en funderingen (t.h.v. het voormalige woonhuis) en het verwijderen van de aanwezige laadkaaien. Tijdens deze begeleiding kon vastgesteld worden dat het terrein enkele diepere uitgravingen kende. Deze bevinden zich ter hoogte van de toenmalige laadkades (Figuur 2, Figuur 7) van het gebouwencomplex. Ook kon de vaststelling gemaakt worden dat er centraal op het terrein nog drie regenputten en een mazouttank onder de grond zaten, deze zullen pas na vrijgave van het terrein verwijderd worden.

Figuur 3: Zicht op de nog aanwezige regenputten centraal op het terrein (bron: Monument Vandekerckhove nv).

Gezien de uitgevoerde bureaustudie de aanwezigheid van een archeologische site niet kon uitsluiten werd overgegaan tot een proefsleuvenonderzoek. Hierbij werden zes parallelle, 1,80 m brede sleuven met een tussenafstand van ca. 15 m en een noord-zuid oriëntatie aangelegd met als doel de ondergrond archeologisch in kaart te brengen.

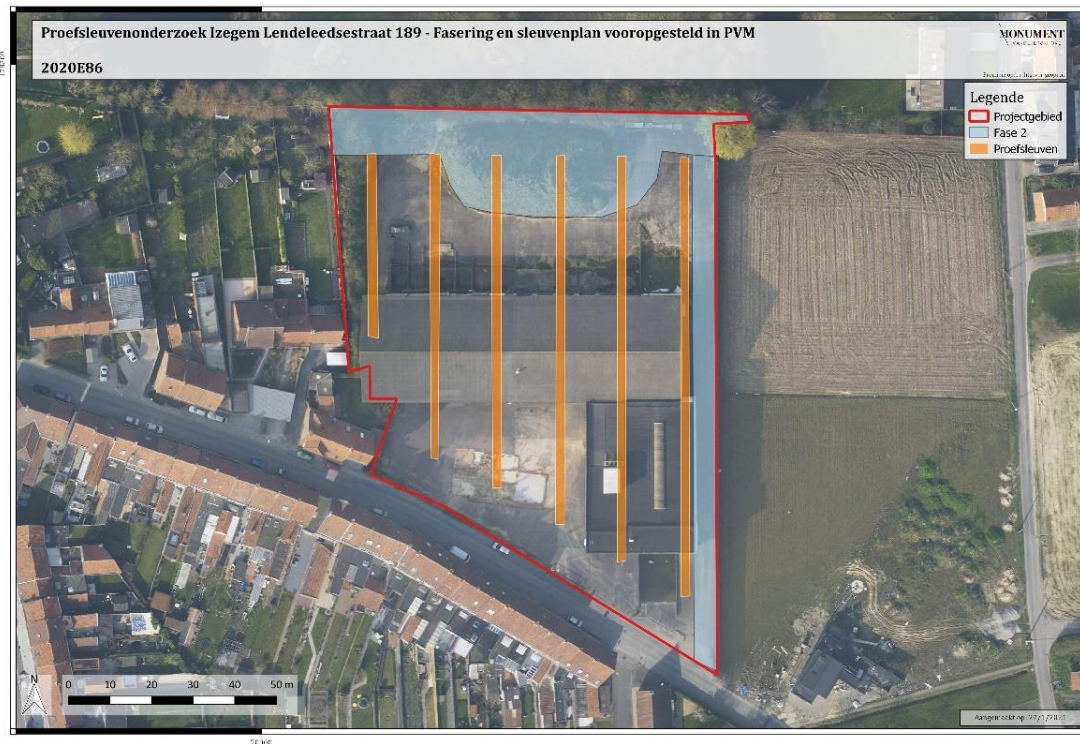
Vanwege enkele externe factoren werd er beslist het archeologisch vooronderzoek uit te voeren in twee fases. De eerste fase betreft de reeds uitgevoerde werfbegeleiding en het proefsleuvenonderzoek op het zuidelijk deel van het projectgebied. De tweede fase (Figuur 4) betreft het uitvoeren van de resterende proefsleuven op het noordelijk deel van het projectgebied (waar de grond momenteel gestockeerd ligt).

Het projectgebied heeft een oppervlakte van 9692 m², slechts 7339 m² was toegankelijk in fase 1 (Figuur 4) voor het proefsleuvenonderzoek. Aan de hand van de werfbegeleiding en de situatie op het terrein konden twee zones met een reeds diepere afgravingen als verstoord beschouwd worden tot in het potentiële archeologische niveau⁶. Het betreft de voormalige laadkades (Figuur 2, Figuur 7). Deze beslaan in totaal een oppervlakte van 1635 m² aan verstoorde zones.

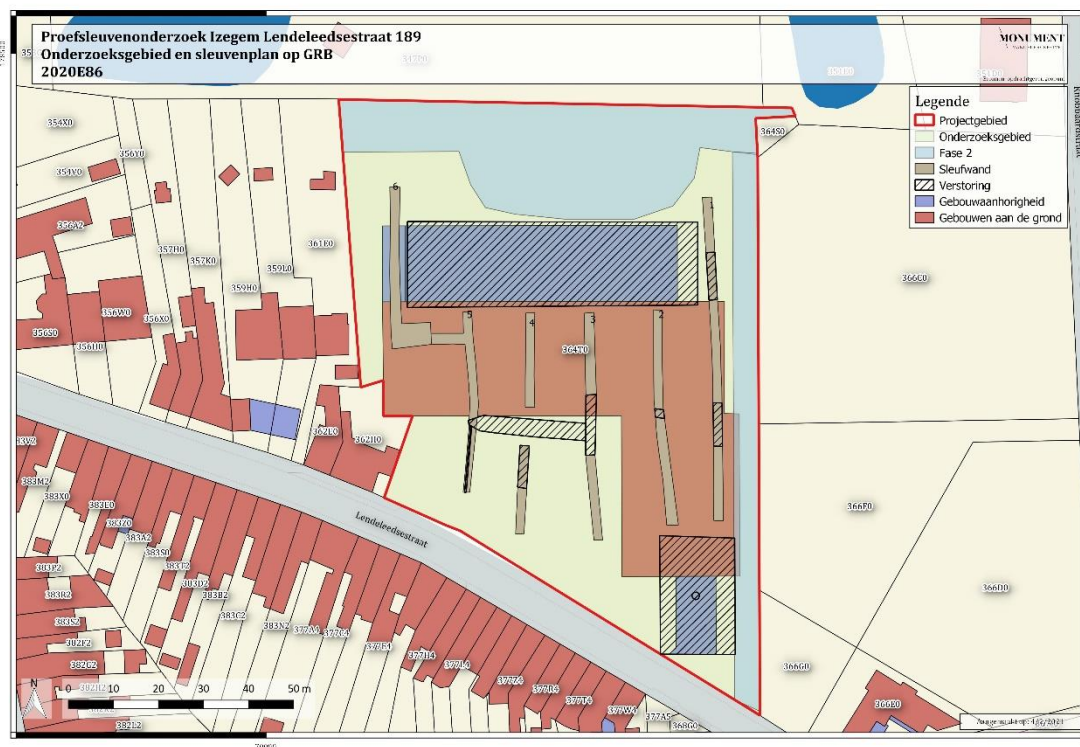
In totaal werd 663 m² aan sleuven en kijkvensters aangelegd (Figuur 6), goed voor 6,84% van het volledige terrein en 9,03% van het beschikbare terrein in fase 1. Wanneer we rekening met de verstoorde zones dan werd 11,6% van het effectieve onderzoeksgebied fase 1 (met potentiële archeologische waarde en een oppervlakte van 5704 m²) onderzocht oftewel 8,25% van het totale projectgebied, rekening houdend met de verstoorde zones.

Rekening houdend met de gekende en zichtbare verstoringen, werd het vooropgestelde proefsleuvenplan (Figuur 4) in de mate van het mogelijke gevolgd. Er werden in totaal 6 sleuven aangelegd (Figuur 5). Echter dienden sleuven 1 en 2 in het zuiden ingekort te worden omwille van de gekende laadkade en de dus verstoorde zone (tot in het potentiële archeologische niveau). Sleuven 2 tot en met 5 werden in het noorden ingekort om diezelfde reden. Deze reeds verstoorde zones zijn aangeduid als zones gebouwaanhorigheid op het kadasterplan. De overige sleuven werden, met uitzondering van een centrale onderbreking in sleuven 3 tot en met 5, uitgevoerd zoals het vooropgestelde proefsleuvenplan. Deze centrale onderbrekingen waren noodzakelijk om de intacte regenputten en mazouttank te vermijden (Figuur 3).

⁶ Zie ook hoofdstuk 2.1 met de opgemeten TAW-waarden voor deze zones.

Figuur 4: Vooropgesteld proefsleuvenplan en fasering geprojecteerd op recente luchtfoto (bron: geopunt.be).

Figuur 5: Sleuvenplan geprojecteerd op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

Sleufnummer	Oppervlakte
1	148 m ²
2	101 m ²
3	112 m ²
4	46 m ² + 43 m ² (89 m ²)
5*	78 m ² + 20 m ² (104 m ²)
6*	80 m ² + 35 m ² (115 m ²)
Totaal	663 m²
%	11,6%

Figuur 6: Tabel met de onderzochte oppervlaktes per sleuf, *inclusief kijkvenster.

1.2.2. Organisatie van het vooronderzoek

Het terreinwerk werd uitgevoerd door erkend archeologe en veldwerkleider Natascha Derweduwen en aardkundige Pierre Legrand. Het veldwerk vond plaats op 26 januari 2021 en werd aansluitend gedicht.

Figuur 7: Zicht op de meest noordelijke uitgraving (laadkades) en op de voorgrond sleuf 1.

1.2.3. Gebruikt materiaal

Voor het afgraven werd gebruik gemaakt van een rupskraan met een platte graafbak van 1,80m breed. De bodem werd afgegraven tot op het archeologisch relevante niveau, waar de sporen zichtbaar werden. Dit gebeurde steeds onder begeleiding van de veldwerkleider om te verzekeren dat de juiste diepte werd bekomen. Onmiddellijk na het uitgraven werden de sporen opgeschaafd, gefotografeerd (code **IZLE20, 2020E86**) en beschreven. Teneinde een goed inzicht te krijgen in de bodemopbouw werden verspreid over het terrein een viertal wandprofielen schoongemaakt, gefotografeerd, beschreven en ingetekend op schaal 1:20. De foto's werden genomen met een Nikon van het type Coolpix waterproof 18m/59ft Shockproof 2m 6.6ft met optical zoom 4.3-21.5mm 1:2.8. Alle vondsten werden gerecupereerd per context en in een vondstenzakje gestoken samen met een vondstenkaartje. Het digitaal inmeten van de sporen en het bepalen van de hoogte van het terrein en de afgegraven niveaus (in TAW) werd gedaan door middel van een GPS toestel.

1.2.4. Inbreng specialisten

Aardkundige Pierre Legrand stond in voor de registratie en interpretatie van de bodemprofielen. Wetenschappelijke advisering omtrent een eventuele profielsleuf werd ingewonnen bij RADAR⁷. Willem Hantson (erkend archeoloog en erfgoedconsulent RADAR) bracht ook een bezoek aan het terrein tijdens het proefsleuvenonderzoek.

⁷ Mailcorrespondentie met erkend archeoloog en erfgoedconsulent Willem Hantson.

1.3. Assessment onderzochte gebied

1.3.1. Landschappelijke ligging

Izegem is gelegen in de provincie West-Vlaanderen en maakt deel uit van het arrondissement Roeselare. Het projectgebied situeert zich ten zuidoosten van de stadskern Izegem en wordt begrensd door de Lendeleedsestraat in het zuiden, de bebouwing en bijhorende tuinen langs de Lendeleedsestraat in het westen, akkerland ten westen van de Knobbaardstraat in het oosten en weiland in het noorden (Figuur 8). Izegem behoort tot zandlemig Vlaanderen. Het reliëf helt zowel van noord als zuid af naar het kanaal Roeselare – Leie, gegraven in de Mandelvallei, dat de gemeente doorkruist van west naar oost.

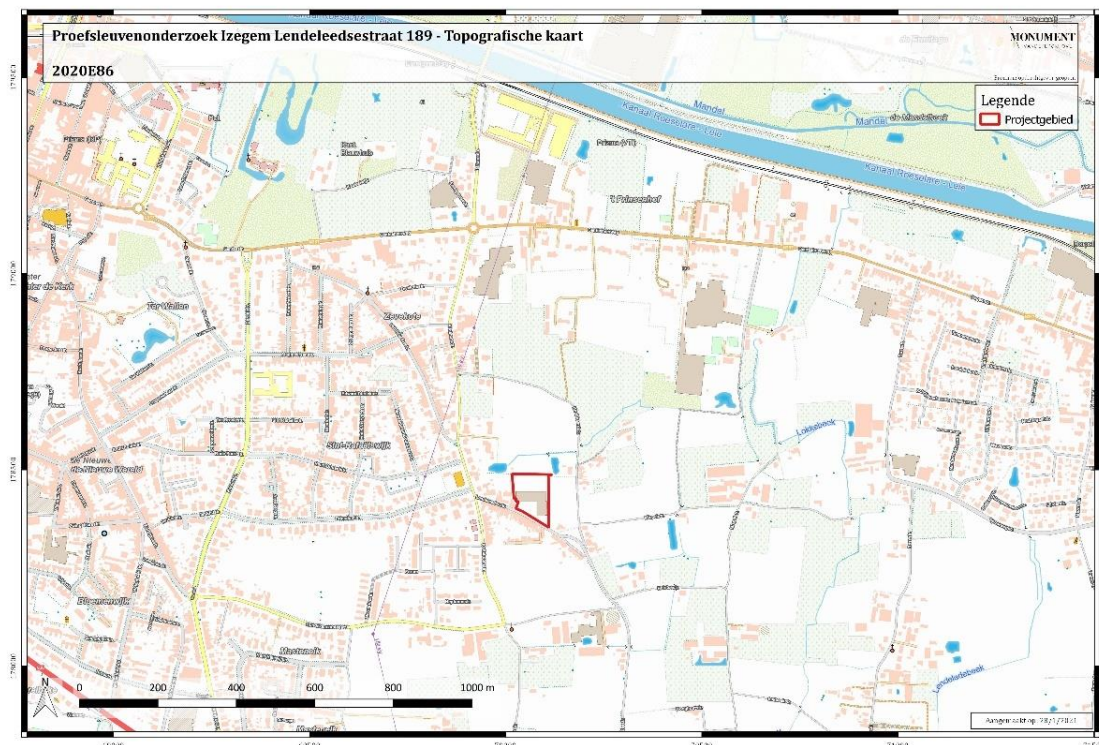
Het projectgebied ligt net ten zuiden van de Mandelvallei, nog op een vrij laag gelegen deel van de stad. De Mandel stroomt op zo'n 900m ten noorden van het projectgebied. Het hoogste punt bevindt zich ter hoogte van de zuidwestelijke hoek van het projectgebied (+18,5m TAW) en van daaruit helt het terrein af naar het noordoosten in de richting van de Katteboombeek (+17m TAW). De Katteboombeek bevindt zich op minder dan 150m ten noordoosten van het projectgebied.

De tertiaire ondergrond bestaat uit afzettingen van het Lid van Aalbeke, die bestaat uit donkerblauwe klei met glimmers (Figuur 9). De Quartair geologische kaart geeft aan dat de ondergrond bestaat uit een fluvioperiglaciaal pakket uit het Weichseliaan en/of hellingsafzettingen van het Quartair (Figuur 10). In het grootste noordelijke deel van het projectgebied zijn hieronder nog fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan aanwezig. Dit is niet het geval in de zuidoostelijke hoek.

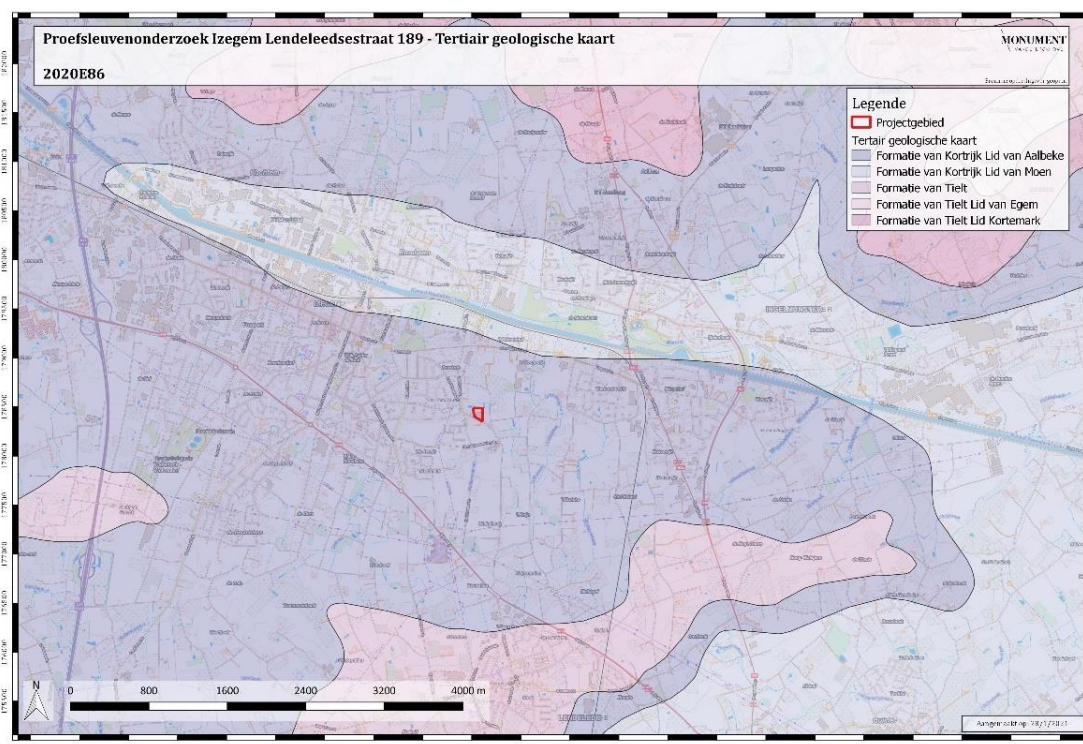
Bodemkundig is het grootste deel van het terrein gekarteerd als matig droge, lichte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Een deel is ook aangeduid als bebouwde zone (Figuur 11).

Voor meer informatie zie hoofdstuk 2.1. in het verslag van resultaten bureaustudie (2018D100, ID 8535)⁸.

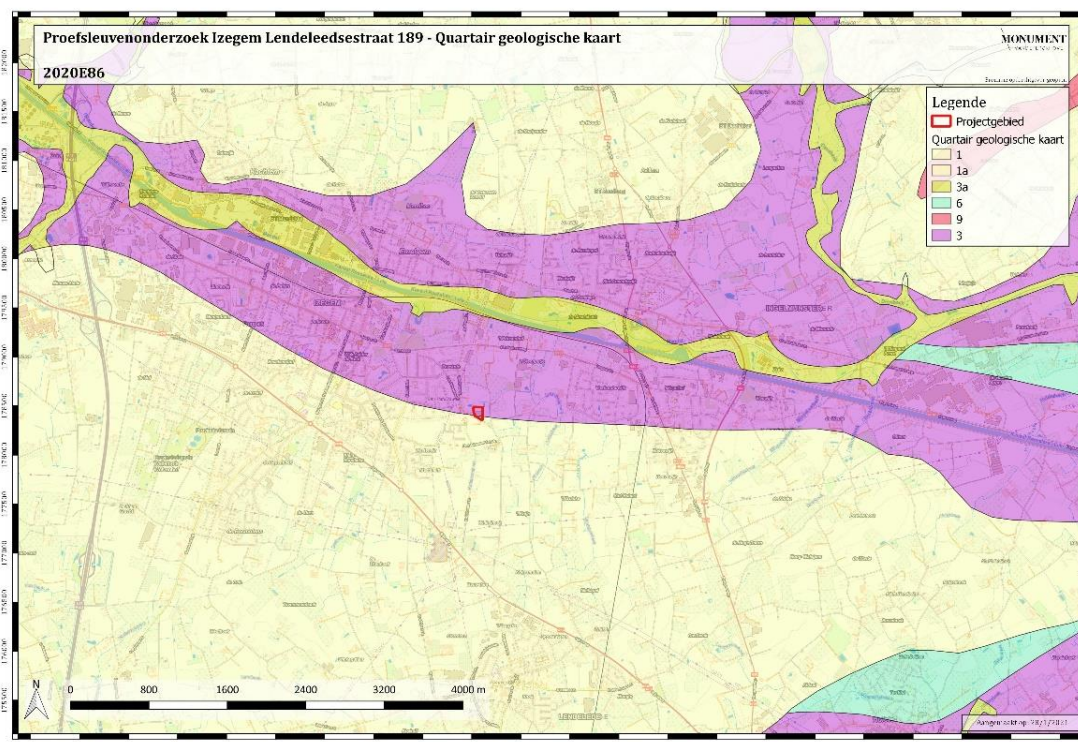
⁸ BRUYNINCKX T., PEPERMANS J., LEENKNEGT B., VERMEERSCH J. 2018.

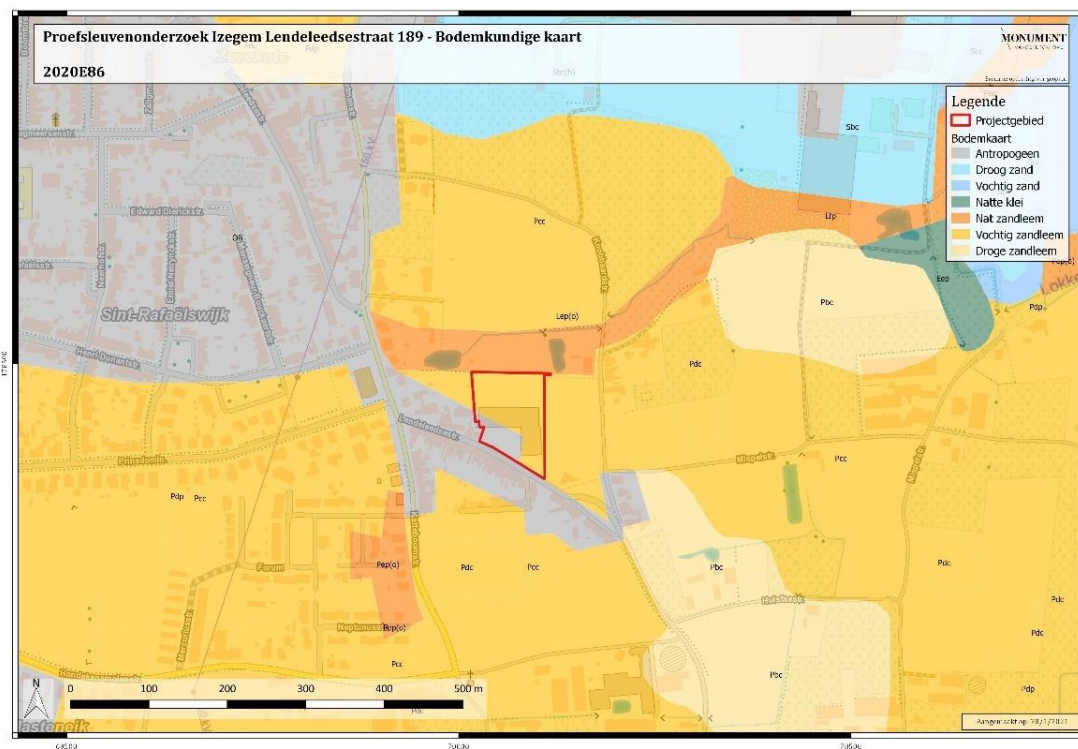
Figuur 8: Aanduiding van het projectgebied op de topografische kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 9: Projectgebied gesitueerd op de tertiair geologische kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 10: Projectgebied op de Quartair geologische kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 11: Projectgebied op de bodemkundige kaart (bron: geopunt.be).

1.3.2. Historische situering

Over het projectgebied zelf is op historisch vlak niet veel geweten. Izegem wordt op verschillende historische kaarten afgebeeld, maar de vroegste kaart waaruit relevante informatie kan worden gehaald is de Ferrariskaart (Figuur 12) uit 1771-1778. Op deze kaart is het noordoostelijke deel van het projectgebied afgebeeld als akkerland. Ter hoogte van het zuidwestelijke deel, palend aan de straat, bevond zich een erf met een drietal gebouwen. Deze gebouwen zijn nog steeds zichtbaar op de daaropvolgende historische kaarten (Atlas der Buurtwegen, Vandermaelenkaart en de Poppkaart), zij het in een iets andere configuratie. Het grootste deel van het terrein bleef onbebouwd. Op de luchtfoto van 1990 zien we dat er centraal in het oosten een groot gebouw met loods gebouwd werd met daaromheen verhardingen die de oostelijke helft bezetten. De luchtfoto uit 2015 (Figuur 12) toont de huidige situatie met de afbraak van de oude gebouwen en het nieuwe gebouw met laadkades aan de voorzijde. De loods werd uitgebreid en de niet bebouwde zones zijn nu bijna overal verhard.

Voor meer informatie zie hoofdstuk 2.2. in het verslag van resultaten bureaustudie (2018D100, ID 8535)⁹.

Figuur 12: Aanduiding van het projectgebied op de Ferrariskaart (bron: geopunt.be).

⁹ BRUYNINCKX T., PEPERMANS J., LEENKNEGT B., VERMEERSCH J. 2018.

1.3.3. Archeologisch kader

Op het terrein zelf is nog geen archeologisch onderzoek gebeurd. Ter hoogte van de Hondekensmolenstraat (CAI 157618), circa 110m ten zuidwesten van het projectgebied, vond archeologisch onderzoek plaats in de vorm van proefsleuvenonderzoek gevolgd door een vlakdekkende opgraving. Daarbij werden midden-Romeinse brandrestengraven met bijzettingen, sporen van twee erven met één hoofdgebouw, greppels, paalsporen en kuilen aangetroffen. Daarnaast werden ook volmiddeleeuwse sporen ontdekt zoals een veekraal, waterput, spieker en een concentratie aan paalkuilen en greppels. Vijf niet gedateerde kuilen wijzen mogelijk op een steen- en pannenbakkerij.

De streek van het projectgebied, net over de grens met Ingelmunster, bevindt zich op relatief vruchtbare zandleemgronden in de nabijheid van de Mandel en de beken die erin uitmonden. Onderzoek binnen de Mandelvallei toonde reeds de reële kans aan op het aantreffen van erven uit de Romeinse periode en de middeleeuwen, evenals landsindeling vanaf de metaaltijden en structuren zoals Romeinse brandrestengraven en houtskoolmeilers¹⁰.

Via cartografische gegevens uit de 19^e eeuw konden ook heel wat sites met walgracht bevestigd worden die teruggaan tot de late middeleeuwen of nieuwe tijd.

Voor periodes ouder dan de Romeinse tijd zijn er enkele relevante veldprospectievondsten gedaan begin jaren 80 van de 20^e eeuw. Deze kaderen binnen een thesis door Marc Van Hooreweder¹¹. Echter gaat het hierbij om losse vondsten en kan dus geen uitspraken gedaan worden of op deze plaatsen ook daadwerkelijk een site verborgen ligt.

Voor meer informatie zie hoofdstuk 2.3. in het verslag van resultaten bureaustudie (2018D100, ID 8535)¹².

¹⁰ Communicatie van Willem Hantson (erfgoedconsulent en erkend archeoloog RADAR).

¹¹ Hooreweder M., 1985.

¹² BRUYNINCKX T., PEPERMANS J., LEENKNEGT B., VERMEERSCH J. 2018.

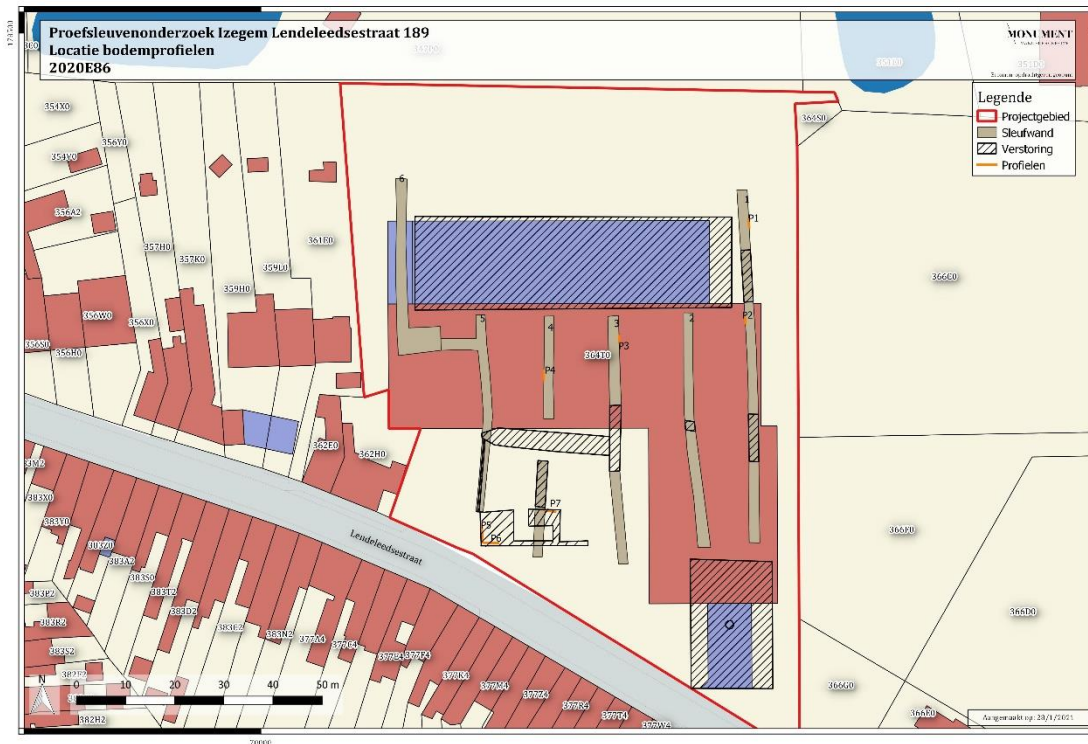
2. ASSESSMENTRAPPORT

2.1. Stratigrafie

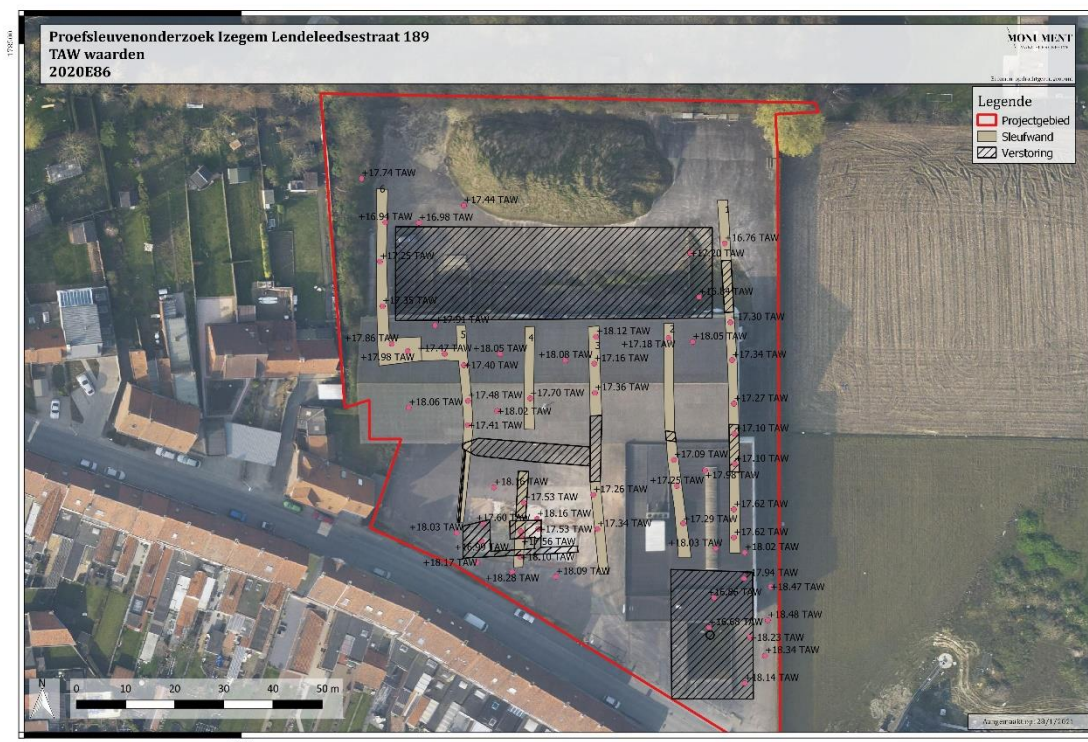
Op de bodemkaart staat het onderzoeksgebied deels gekarteerd als OB (bebouwde zone) en deels als matig droge, lichte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont (Pcc) (Figuur 11). Tijdens de werfbegeleiding en het proefsleuvenonderzoek werden in totaal 7 profielen opgeschoond en geregistreerd, 3 tijdens de werfbegeleiding en 4 tijdens het proefsleuvenonderzoek (Figuur 13). Aan de hand van deze geregistreerde profielen kan de variatie binnen het terrein geïllustreerd worden. Het oosten van het terrein, sleuven 1 tot en met 3, kan beschouwd worden als grotendeels antropogeen verstoord. Profielen 2 en 3 gelden hier als referentie. Centraal binnen het projectgebied, sleuf 4, kon nog een intact bodemprofiel geregistreerd worden (Profiel 4). Het westen van het terrein was dermate afgegraven dat de C-horizont zich onmiddellijk onder het worteldoek bevond en er aldus geen profiel geregistreerd kon worden. Aan de hand van het eerder uitgevoerde landschappelijk booronderzoek kon niet vastgesteld worden in welke mate het terrein verstoord en/of afgetopt was tot in het archeologisch niveau. Aan de hand van zowel het verkennend booronderzoek als het proefsleuvenonderzoek kunnen we besluiten dat de verstoring dermate is dat deze tot diep in het archeologische niveau reikt. Wanneer het terrein werd afgegraven betreft dit een afgraving tot ver in de C-horizont waardoor eventuele archeologische sporen niet bewaard zijn gebleven. Bovendien is gebleken tijdens het proefsleuvenonderzoek dat de sedimenten (niveo)fluviaal zijn en het projectgebied bestaat uit afgetopte holocene alluviale gronden. De afwezigheid van kalk toont aan dat het sediment verweerd is. Dit stemt overeen met de Formatie van Gent, die hier bovenop het Lid van Aalbeke duikt, waarvan de sedimenten afkomstig zijn uit het Weichseliaan. In sleuf 6 werd een zone met marien zand aangetroffen dat schelpenmateriaal bevatte. Hierdoor kunnen we ook besluiten dat verder verkennend booronderzoek voor fase 2 niet relevant is gezien de huidige vaststellingen.¹³

Het terrein helt lichtjes af richting het noorden, van +18,17 m TAW in het zuiden tot +17,74 m TAW in het noorden (Figuur 14). Op te merken is dat de moederbodem in sleuf 6 aangetroffen werd op +16,94 m TAW terwijl de grindlaag daarboven opgemeten werd op +16,98 m TAW. Het maaiveld op de groenzone – een berm ten westen van sleuf 6 – die nog ongeroerd lijkt te zijn, werd opgemeten op +17,74 m TAW. We kunnen dus uitgaan van een afgraving van minstens 80 cm op het projectgebied. Een tweede bemerking dient gemaakt te worden inzake de laadkades. De algemene waarden voor het archeologisch niveau, waar het bodemprofiel nog intact was, werden genoteerd tussen +17,25 m TAW en +17,56 m TAW. De uitgraving voor de laadkades werd gemeten op respectievelijk +16,86 m TAW (zuiden) en +16,84 m TAW (noorden). Dit is een uitgraving aanzienlijk dieper dan het opgetekende archeologische niveau waardoor deze zones als verstoord zijn geklasseerd.

¹³ Voor meer informatie zie het verslag van resultaten verkennend booronderzoek (2020E145).

Figuur 13: Locatie van de bodemprofielen.

Figuur 14: Projectgebied met de opgemeten TAW-waarden geprojecteerd op recente luchtfoto.

- Profiel 2

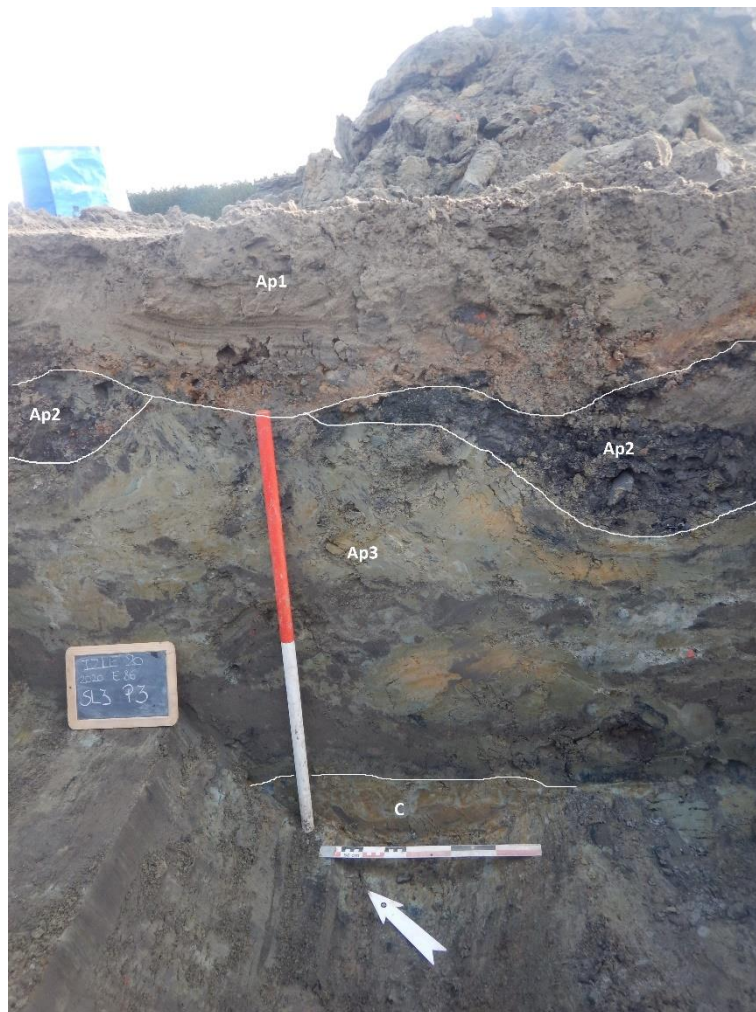
De bodemopbouw in het oosten van het terrein is voornamelijk verstoord tot in de C-horizont. Profiel 2 (Figuur 15) toont een laag asfalt die zo'n 20 cm tot 30 cm onder het maaiveld reikt. Daaronder bevindt zich een sterk geroerd pakket bestaande uit donkerbruine zandleem vermengd met stukken bouwmetaal. Deze laag reikt tot circa 1 m diep vanaf het maaiveld. Onmiddellijk daaronder bevindt zich de moederbodem. Er is een scherpe aflijning waar te nemen tussen deze Ap- en C-horizont wat mogelijk wijst op een aftopping van de C-horizont in het verleden. Deze laatste bestaat uit een beige gelige zandleem.

Figuur 15: Fotografische opname van profiel 2 (sleuf 1) met aanduiding van de horizonten.

- Profiel 3

Profiel 3 (Figuur 16) schetst eveneens een beeld van de algemene verstoring over het oosten van het terrein. Een eerste laag bestaat uit een bruinig grijs pakket zandleem vermengd met puin en grind. Onder deze eerste 20 cm Ap-horizont, bevindt zich een tweede Ap-horizont bestaande uit asfalt. Daaronder bevindt zich een dik pakket donkergrijze en groenig grijze zandleem met her en der nog restanten van bouwmetaal. Deze verstoring reikt tot zo'n 1,20 m onder het maaiveld en rust direct op de C-horizont. We kunnen dus enkel veronderstellen dat deze mee vergraven is gezien de diepte van de verstoring.

Figuur 16: Fotografische opname van profiel 3 (sleuf 3) met aanduiding van de horizonten.

- Profiel 4

Profiel 4 (Figuur 17) situeert zich in sleuf 4 centraal over het projectgebied. In deze sleuf werd de oorspronkelijke bodemopbouw geregistreerd. Deze bestaat uit een Ap-horizont van zo'n 20 cm met daaronder een B-horizont. Deze bestaat uit homogeen donkerbruinig beige zandleem tot circa 50 cm onder het maaiveld. Daaronder bevindt zich de gelig beige zandlemige moederbodem.

Figuur 17: Fotografische opname van profiel 4 (sleuf 4) met aanduiding van de horizonten.

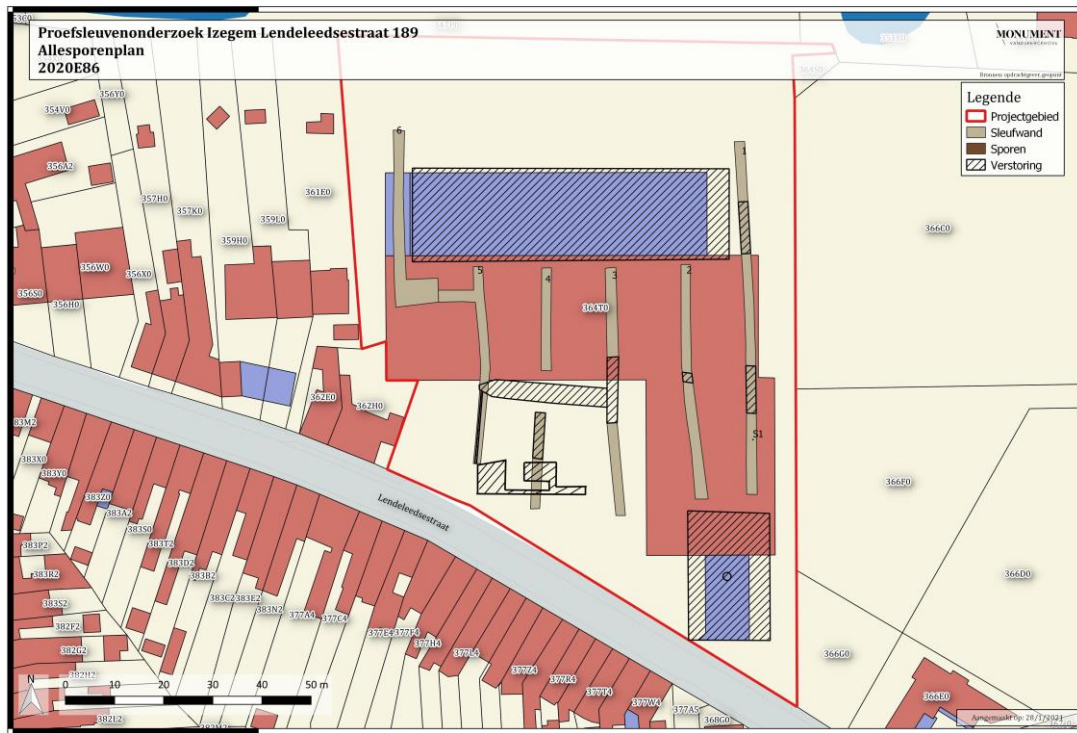
2.2. Assessment sporen

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd slechts 1 spoor geregistreerd, S1 werd aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek in sleuf 1. Het betreft een circulair spoor met een heterogene vulling bestaande uit donker blauwig grijze en licht groenig grijze zandleem. In de vulling werden ook twee brokjes baksteen aangetroffen. Het spoor werd evenwel gecoupeerd maar dit bevestigde alleen maar het vermoeden dat het een recente verstoring betrof. We kunnen dus concluderen dat er geen archeologisch relevante sporen werden aangetroffen tijdens het archeologisch vooronderzoek.

Figuur 18: Fotografische opname van het spoor S1 in vlak en in coupe.

Tijdens het archeologisch onderzoek werden voornamelijk antropogene verstoringen vastgesteld. Het archeologisch niveau werd ofwel verstoord door puinpakketten die tot diep in de moederbodem reikten, ofwel werd de oorspronkelijke bodem in aanzienlijke hoeveelheid afgetopt om de bouw van de voormalige gebouwen mogelijk te maken. De antropogene verstoringen en puinpakketten werden vooral waargenomen in de sleuven 1 tot en met 3 (het oosten van het terrein), terwijl het afgetopte deel zich bevond in sleuven 5 en 6 (het westen van het terrein). Centraal kon een intact bodemprofiel geregistreerd worden in sleuf 4 (zie supra).

Figuur 19: Allesporenplan.

Figuur 20: Fotografische opname van sleuf 6 met de moederbodem direct onder het worteldoek.

2.3. Assessment vondsten

Niet van toepassing voor dit onderzoek.

2.4. Assessment stalen

Niet van toepassing voor dit onderzoek.

2.5. Assessment conservatie

Niet van toepassing voor dit onderzoek.

3. DATERING EN INTERPRETATIE

Op het onderzoeksterrein werd een matig droge zandleembodem aangetroffen, de verbrokkelde B horizont was slechts lokaal waarneembaar. Het archeologisch niveau bevond zich in het zuiden op ca. +17,25 m TAW en in het noorden op ca. +17,56 m TAW. Binnen het plangebied werden geen archeologisch relevante sporen noch organische geulafzettingen aangetroffen.

3.1. Gemotiveerde interpretatie van vondsten en sporen

Binnen het plangebied werden geen archeologisch relevante sporen noch organische geulafzettingen aangetroffen.

3.2. Confrontatie met resultaten bureaustudie

Uit de bureaustudie kwam naar voor dat er onvoldoende aanwijzingen waren om de aan- of afwezigheid van een archeologische site te beargumenteren. Concreet bleek dat er geen gegevens bekend waren over plangebied die ouder waren de Ferrariskaart (ca. 1770). Het was bovendien niet duidelijk of de inrichting van het bedrijfsgebouw en loodsen gevolgen had voor de bewaring van eventuele archeologische sporen. Het proefsleuvenonderzoek maakte duidelijk dat de voormalige bebouwing een grote impact heeft gehad op het projectgebied. Enerzijds hebben de vastgestelde antropogene verstoringen en puinpakketen het terrein diep tot in het archeologisch niveau verstoord (ten oosten) en anderzijds werd het terrein reeds afgegraven/afgetopt in het verleden (ten westen) waardoor enkel de moederbodem aanwezig was. Een beperkte deel van de centrale zone had een intacte bodemopbouw, hier werden geen archeologische sporen of structuren aangetroffen.

3.3. Synthese

Het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem bracht geen archeologisch relevante sporen aan het licht. Er werden geen organische geulafzettingen aangetroffen. Bovendien zijn de gronden grotendeels verstoord en/of afgetopt waardoor het archeologische niveau niet intact is. Hierdoor wordt archeologisch vervolgonderzoek op zone 1 niet geadviseerd. Bovendien is het redelijk te besluiten dat vooronderzoek met ingreep in de bodem voor zone 2 niet tot nieuwe vaststellingen zou leiden. Verkennend booronderzoek en proefsleuven voor zone 2 kunnen aan de hand van de resultaten zone 1 als niet relevant beschouwd worden en zouden niet leiden tot kennisvermeerdering.

3.4. Beantwoording onderzoeksvragen

In het programma van maatregelen bij de bureaustudie werden verschillende onderzoeksvragen geformuleerd. Hieronder worden deze hernomen en van een antwoord voorzien.¹⁴

- **Wat is de bodemkundige opbouw van het terrein? Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem?**

Het archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem maakte duidelijk dat de voormalige bebouwing een grote impact heeft gehad op het projectgebied. Enerzijds hebben de vastgestelde antropogene verstoringen en puinpakketen het terrein diep tot in het archeologisch niveau verstoord (ten oosten, A-C bodemopbouw) en anderzijds werd het terrein reeds afgegraven/afgetopt in het verleden (ten westen) waardoor onder de grindlaag (5 cm dik) enkel de zandlemige moederbodem aanwezig was. Een beperkte deel van de centrale zone had een intacte A-B-C bodemopbouw.

- **Is er een begraven bodem aanwezig? Zo ja, wat is de dikte ervan.**

Enkel in sleuf 4 centraal op het terrein kon een intact bodemprofiel geregistreerd worden. Dit profiel had nog een intacte B-horizont van zo'n 30 cm alvorens de C-horizont werd aangetroffen.

- **Heeft de huidige bebouwing een verstoring van de bodem meegebracht? Zo ja, in welke mate?**

Ja. Het oprichten van het bedrijfsgebouw is gepaard gegaan met een aanzienlijke afgraving van het terrein in het westen en een antropogene verstoring tot diep in de C-horizont voor het oostelijk deel.

- **Zijn er archeologische sporen aanwezig?**

Er werden geen relevante archeologische sporen aangetroffen. Het enige geregisteerde (circulaire) spoor bleek na couperen een recente verstoring te zijn.

- **Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?**

Niet van toepassing.

¹⁴ BRUYNINCKX T., LEENKNEGT B., VERMEERSCH J. 2018.

- **Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?**

Niet van toepassing.

- **Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?**

Niet van toepassing.

- **Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?**

Niet van toepassing.

- **Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?**

Niet van toepassing.

- **Is er een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied?**

Er werden geen relevante archeologische sporen aangetroffen binnen het projectgebied, er is dus ook geen sprake van een archeologische site.

- **Welke zijn de verder te nemen maatregelen i.f.v. de geplande werken?**

Het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem bracht geen relevante archeologische sporen aan het licht. Andere aanwijzingen voor de aanwezigheid van een archeologische site (zoals vondstmateriaal) werden evenmin aangetroffen. Daarom zijn er geen verdere maatregelen noodzakelijk voor zone 1. Bovendien is het redelijk te besluiten dat vooronderzoek met ingreep in de bodem voor zone 2 niet tot nieuwe vaststellingen zou leiden. Verkennend booronderzoek en proefsleuven voor zone 2 kunnen aan de hand van de resultaten zone 1 als niet relevant beschouwd worden en zouden niet leiden tot kennisvermeerdering.

4. POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING

4.1. Aard van de potentiële kennis

De kennisvermeerdering na dit archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem bestaat erin dat het terrein pas vanaf de Nieuwe/Nieuwste Tijd in cultuur is gebracht. Indien er eventuele oudere archeologische sporen aanwezig waren, zijn deze door de antropogene ingrepen niet bewaard. Het archeologisch niveau is over het merendeel van het terrein niet langer intact. Er kon tevens vastgesteld worden dat de moederbodem bestaat uit (niveo)fluviatiele sedimenten uit het Weichseliaan waardoor verder steentijdonderzoek niet relevant is. Deze vaststellingen leiden ertoe te besluiten dat het verder onderzoeken aan de hand van verkennende boringen en proefsleuven van de zone behorend tot fase 2 weinig relevant is. Deze zone onderging dezelfde antropogene ingrepen als zone 1, waardoor de situatie aangetroffen in sleuven 5 en 6 eveneens de verwachting is voor zone 2. Onder het asfalt van de sleuven 5 en 6 werd een worteldoek aangetroffen met direct daaronder de C-horizont. Dit wil zeggen dat de bodem sterk werd afgetopt alvorens het asfalt werd gegoten. Het archeologisch niveau werd hierbij afgegraven en is niet langer intact. Bovendien is de oppervlakte van deze zone minimaal (2353 m²). Met de proefsleuven uitgevoerd in fase 1 werd reeds 8,25% van het totale onverstoorde terrein onderzocht. Verder onderzoek in zone 2 heeft aldus een zeer laag potentieel op kennisvermeerdering, en is waarschijnlijk zelfs onbestaande. Deze gegevens zijn enkel van toepassing op het projectgebied en geven geen informatie over de verwachtingen op de omliggende percelen of in de nabije regio.

4.2. Waardering

De prospectie met ingreep in de bodem in zone 1 wijst erop dat de voormalige bebouwing een grote impact heeft gehad op het projectgebied. Enerzijds hebben de vastgestelde antropogene verstoringen en puinpakketen het terrein diep tot in het archeologisch niveau verstoord (ten oosten) en anderzijds werd het terrein reeds afgegraven/afgetopt in het verleden (ten westen) waardoor enkel de moederbodem aanwezig was. Een beperkte deel van de centrale zone had een intacte bodemopbouw, hier werden geen archeologische sporen of structuren aangetroffen. Er werd geen archeologische relevante sporen bewaard binnen het onderzochte gebied. Verder archeologisch onderzoek in zone 1 wordt dan ook niet geadviseerd. Bovendien is de situatie in zone 2 als gelijkaardig te beschouwen waardoor verder archeologisch vooronderzoek door middel van verkennende boringen en proefsleuven hier niet tot nieuwe inzichten zou leiden.

4.3. Kader voor exploitatie voor potentieel op kennisvermeerdering

Verder vlakdekkend onderzoek binnen het projectgebied wordt niet aanbevolen en zou niet leiden tot een vermeerdering van de kennis. Bovendien kan eveneens besloten worden aan de hand van de resultaten zone 1, dat archeologisch vooronderzoek in de vorm van verkennende boringen en proefsleuven in zone 2, niet zou leiden tot nieuwe vaststellingen en dus geen kennisvermeerdering zou opleveren.

5. SAMENVATTING

In het kader van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning te Izegem Lendeleedsestraat 189, waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

Binnen het traject van de opgemaakte archeologienota (2018D100, ID 8535)¹⁵ werd reeds een landschappelijk booronderzoek (2018F95)¹⁶ uitgevoerd. Het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem, met name het landschappelijk booronderzoek, kon de afwezigheid van een archeologische site niet staven. Er diende dus in uitgesteld traject, na de sloop, overgegaan te worden naar een vooronderzoek met ingreep in de bodem; met name een verkennend booronderzoek en een proefsleuvenonderzoek.

Het traject van het vooronderzoek werd gefaseerd uitgevoerd, dit gezien de zone met aarden berm (noordelijk deel van het projectgebied, i.f.v. grondstockage) pas genivelleerd zal worden nadat het overige deel van het terrein (fase 1, 7339 m²) onderzocht en vrijgegeven is en de verharding (oostelijk deel van het projectgebied, i.f.v. de werfweg) pas later verwijderd zal worden. Deze rapportage is de neerslag van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek en de archeologische begeleiding van de sloop van ondergrondse structuren (2020E86) in fase 1.

Op het terrein werden zes sleuven (+ drie kijkvenster) aangelegd met noord-zuid oriëntatie, zo werd 11,6% van het onverstoorde onderzoeksgebied onderzocht. Naast de zichtbare verstoringen (uitgravingen voor de vroegere laadkades) werden daar waar het archeologisch niveau intact was, geen archeologische sporen aangetroffen. Op basis van de zeven bodemprofielen kan het terrein onderverdeeld worden in 3 zones: langs de oostelijke zijde zijn de antropogene verstoringen talrijk aanwezig tot diep in het archeologisch niveau. Centraal werd een intact bodemprofiel opgetekend maar werden geen sporen aangetroffen. In het westen is een aanzienlijke afgraving van het terrein waargenomen. Het archeologisch vlak werd geregistreerd op ca. +17,25 m TAW en ca. +17,56 m TAW.

Wegens gebrek aan relevante archeologische sporen, de aanzienlijke verstoringen en afgravingen en de vaststelling dat de bodem behoort tot de Formatie van Gent met (niveo)fluviatiele sedimenten uit het Weichseliaan, leidt niet alleen tot de conclusie dat verder vervolgonderzoek binnen zone 1 niet relevant is, maar tevens dat verder vooronderzoek (verkennende boringen en proefsleuven) voor zone 2 niet tot nieuwe vaststellingen zou leiden. Er dienen dus geen bijkomende maatregelen genomen te worden en het terrein wordt vrijgegeven voor de verdere werken.

¹⁵ BRUYNINCKX T., PEPEMANS J., LEENKNEGT B., VERMEERSCH J. 2018.

¹⁶ LEENKNEGT B., LEGRAND P., VERMEERSCH J. 2018.

6. BIBLIOGRAFIE

6.1. Literatuur

Bruyninckx T., Pepermans J., Leenknecht B. & Vermeersch J., 2018. Archeologienota verslag van resultaten bureauonderzoek Izegem Lendeleedsestraat. Monument Vandekerckhove nv.

Hooreweder M., 1985. Archeologisch onderzoek in de gemeente Ingelmunster, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Vakgroep Archeologie, Universiteit Gent.

Leemans S., Vanhoutte C., 2021. Archeologienota verslag van resultaten verkennend booronderzoek Izegem Lendeleedsestraat. Monument Vandekerckhove nv.

Leenknecht B., Legrand P., Vermeersch J., 2018. Archeologienota verslag van resultaten landschappelijk booronderzoek Izegem Lendeleedsestraat. Monument Vandekerckhove nv.

Philipsen F., 2018. Archeologienota met beperkte samenstelling verslag van resultaten bureauonderzoek Verkavelingswijziging Izegem Hondekensmolenstraat/Katteboomstraat. Raap België.

Ryssaert C., 2014. Maiorum Consuetudini deditus. Transformaties en ontwikkeling van een rurale gemeenschap in de Mandelvallei: Gallo-Romeins en middeleeuws tijdsvak ter hoogte van de Hondekensmolenstraat in Izegem, Antea Rapporten, Antwerpen.

Wuyts F. & Teetaert D., 2011. Izegem – Hondekensmolenstraat. Archeologisch proefsleuvenonderzoek, onuitgegeven rapport.

6.2. Internet

- <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>
- <http://inventaris.onroenderfgoed.be>
- <http://www.cartesius.be/CartesiumPortal/>
- <http://www.geopunt.be/>
- <http://www.ngi.be/topomapviewer/>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/>
- <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/8535>

7. BIJLAGEN

Bijlage 1: Fasering projectgebied
Bijlage 2: Sleuvenplan op GRB
Bijlage 3: Sleuvenplan PVM bureauonderzoek
Bijlage 4: Topografische kaart
Bijlage 5: Tertiair geologische kaart
Bijlage 6: Quartair geologische kaart
Bijlage 7: Bodemkaart
Bijlage 8: Ferrariskaart
Bijlage 9: Allesporenplan
Bijlage 10: Locatie profielen
Bijlage 11: TAW-waarden
Bijlage 12: Sporenlijst
Bijlage 13: Fotolijst

Meer informatie is tevens beschikbaar via het digitale registratiesysteem:

<http://www.monarcheo.be/web/monument/archeologie/home/home?globals=%7B%22ProjectId%22%3A%228cbe1e5d-c3ae-45d4-8c9f-ac3300eba376%22%7D>